

סימן צה סעיף ג – שיעור 1

טור יורה דעה הלכות בשר בחלב סימן צה

דגים רותחין מיד לאחר שסלקן מן האש שנתנן בקערה א) צוננת של בשר ב) או שהדגים צוננין והקערה רותחת מותר לאכלם בחלב ג) אבל אם נתבשלו בקדרה של בשר יש אוסרין לאכלם בחלב ד) ורש"י מתיר אפילו שנתבשלו בקדרה של בשר א"כ נתבשלו עם הבשר בעצמו ובעל התרומות מתיר כשנתבשלו ואוסר בנצלו שכיון שנצלו בלא מים קבלו טעם ה) בשר מעיקר הכלי ואסור לאוכלם בחלב ולזה הסכים א"א הרא"ש ז"ל (ב*) וכתב ירקות או דגים שנתבשלו בקדרה של בשר מותר לאוכלם בחלב רק שהיתה הקדרה רחוצה יפה שלא היה שום שומן דבוק בה אבל אם נצלו בכלי של בשר אסור לאוכלם בחלב א) וכן התיר הרמב"ם כשנתבשלה שכתב ה) קערה שאכלו בה בשר ובשלו בה דגים מותר לאוכלם בחלב דגים שצלוין עם הבשר אסור לאוכלן עם החלב ו) ואיני מבין למה כתב שצלוין עם הבשר אסור לאוכלן בחלב דה"ה נמי מבושלין עמו שהרי לא התיר אלא כשנתבשל בקערה של בשר ואם בא להחמיר בצלי א"כ למה כתב עם הבשר אפי' בלא בשר נמי בכלי של בשר אסור :

ז) קערות של בשר שרחצו אותם ביורה חולבת והיא על האש או אפי' אינה על האש והמים חמין שהיד נכוית בהן כתב ב"ה בסה"ת אם הקערות והיורה שניהן בני יומן הכל אסור אפי' היו הקערות מקונחות יפות שאין שום שומן דבוק בהן. ח) אבל אם אין היורה בת יומא מותר ובלבד שיהיו הקערות מקונחות יפות שאין שומן דבוק בהן. ט) וא"א הרא"ש ז"ל מתיר אפי' הן שניהן ג) בת יומן. וכתב אמנם יש לחוש לפי שכשמדיחים קערות נשאר השומן ממה שאכלו בהן דבוק בהן ונוגע ביורה ונאסר היורה מממשות הבשר שנכנס בה והכל אסור, הלכך אין להתיר עד שיאמרו ברי לי שלא היה שום שומן דבוק בה.

ו) ב) י) אין מניחין ז) כלי שיש בו כותח אצל כלי שיש בו מלח אבל מותר להניחו אצל כלי שיש בו יא) חומץ מותר להניח כלי שיש בו חלב ח) אצל כלי שיש בו בשר :

בית יוסף יורה דעה סימן צה

ג קערות של בשר שרחצו אותן ביורה חולבת וכו' כתב בספר התרומה (סי' סא) אם הקערות והיורה שניהן בני יומן הכל אסור וכו'. כ"כ סמ"ג (לאוין קמ וקמא נג:) וסמ"ק (סו"ס ריג בהג"ה אות ט) ושיעורי דורא (סי' נז) והוא מדברי התוספות (קיא: סוד"ה הלכתא) בשמעתא דדגים שעלו בקערה ונתנו טעם משום דלא דמי לדגים שעלו בקערה דשאני הכא שהקערות נוגעות במחבת ונפלט טעם מזה לזה והוי טעם שני באיסור ועוד דהא כשהטעם שני של בשר ושל חלב נכנס במים מיד נאסרו המים וחוזרין ואוסרין הקערות והמחבת.

וכתב הר"ן (מא. בא"ד ראשון) שהרמב"ן (מהד' ריכמן חי' חולין קיא : ד"ה כתב בעל התרומות) חלק על דברי בעל התרומה וכתב דהיינו דגים שעלו בקערה דיורה היינו קערה מים רותחים שפלטה בהם היינו דגים מחבת חולבת היינו כותח כשם שהדגים מותר לאכלן בכותח כך המים הללו מותר ליתן אותם בין בכותח בין בפליטת חלב שבמחבת. ואף על פי שהסכמנו לפרש דשלה נותני טעמים בעינן כאן נמי שלשה נותני טעמים הם הבשר בקערות קערות במים מים בחלב. ולא אמרינן חלב שבמים נתערב עם טעם שני של בשר שבהן כשם שאין אומרינן בדגים דטעם החלב שבכותח נבלע בדגים ויהא אוסרן. וכן בדין לפי שאין בשר שבדגים או במים אוסרינן עד שיתערבו עם החלב ויתנו טעם זה בזה שאין בשר בחלב אוסר לעולם אלא בנותן טעם. הילכך ה"ל טעם שלישי והכל מותר. ע"כ. ונמשכו לדעתו הבאים אחריו הרשב"א (תוה"א ב"ג ש"ד פו.) ואחרים ז"ל ותמיהני עליהם שאני רואה דברי בעל התרומה נכונים. והעלה דמסתברא כדברי בעל התרומה ז"ל.

והרא"ש (פכ"ה סי' כט) כתב וקערות שנשתמשו בהן בשר שהודחו ביורה חולבת ושניהם בני יומן ה"ל נ"ט בר נ"ט והכל מותר: [בדק הבית] ולענין הלכה כיון שהאחרונים מסכימים להתיר ומסתבר טעמייהו הכי נקטינן [עד כאן]:

ומ"ש רבינו בשמו אמנם יש לחוש וכו'. גם זה בפרק הנזכר ונראה דהאי הכל אסור לא לגמרי קאמר אלא היינו לומר שאם אין במים ששים כנגד ממשות שעל פני הקדרה אסור אבל אם יש בהם ששים כנגדו מותר וכמו שכתבתי בסמוך (לעיל ד"ה כתב סמ"ק) בשם הרשב"א בענין דגים שעלו בקערה:

והיכא דאחד מהן אינו בן יומו נתבאר יפה בדברי שערי דורא (סי' נז) וז"ל: "קערות שאכלו בהם רוטב של בשר רותח היום והודחו במים רותחים שהידיים סולדות בהם במחבת חולבת שאינה בת יומא הקערות פשיטא שמותרות שלא קלטו רק טעם חלב מכלים שאינן בני יומן וגם המחבת מותר לבשל בה חלב עוד משום דיש בה שלשה נ"ט בר נ"ט מן הבשר בקערה ומשם במים ומשם במחבת ואכתי היתר גמור הוא, כיון שאינו בן יומו. ודוקא כשהקערות מקונחות שאין מלוכלכות מן המרק של בשר קודם שהודחו אבל אם האחת מלא שמנונית או (שאר) [שירי] מאכל של בשר או של חלב במחבת או בקערות [הכל אסור] דטעם ראשון הוא וכן הדין אם הוא איפכא קערה חולבת בת יומא והדיחיה במחבת של בשר שלא היתה בת יומא" ע"כ:

[בדק הבית] ומה שאסר במלוכלכות מהמרק של בשר אינו נ"ל דלא אסרינן אלא בממשות בשר אבל במרק לא. ומיהו אם שומן מודבק בקערות היינו ממשות הבשר [עד כאן]: וכתוב בהגהות שערי דורא (ס"ק ו) על לשון זה יראה דהכל אסור לאו דוקא דאם אותה שאינה בת יומא מקונחת לא תאסרה חברתה כלל דלעולם טעם הנפלט ממנה פגום הוא אלא לצדדים קאמר דהכל אסור היכא שאותה שאינה בת יומא אינה מקונחת ד:

ומ"ש רבינו שרצו אותן ביורה חולבת והיא על האש או אפילו אינה על האש והמים חמין שהיד נכוית בהם. היינו לומר דאם אין היד סולדת בהם אין שם רותח עליהם ונראה שאע"פ שהיא על האש נמי אם אין היד סולדת בהם שריד*. ואם עירה המים בכלי שני חולב ואח"כ נתן שם קערות של בשר, לדברי האומרים שאין מפליט אלא חום של כלי ראשון מישרא שרי, אף על פי שהיד סולדת בו. אבל להרשב"א דחום דכלי שני מבליע ומפליט ואפילו אין היד סולדת בו כמ"ש רבינו בסימן ק"ה (קסד): משמע דהכי נמי נאסרה. ומצאתי בהגהות שערי דורא (סי' נו ס"ק ה) מהרי"ח פסק דכלי שני מבליע בכלי חרס. לפיכך יראה דיש לדקדק כשמדיחין קדרות יחד, ולפעמים נמצאת אחת של חלב תוך האחרות של בשר, או איפכא, וזו היא מלוכלכת בשירי מאכל אוסרת האחרות אפילו בכלי שני שהיד סולדת בו. אבל אם הם נקיות כולן אין לחוש, דנהי נמי דכלי שני מבליע בכלי חרס מכל מקום אינו מפליט ממנו וק"ל ע"כ:

דרכי משה הקצר יורה דעה סימן צה

(א) כתב באיסור והיתר הארוך (בהגהות בסוף הספר שער לד סי' ג) הא דנוהגין לאסור לכתחלה בבישול וצלייה היינו לאכול עם חלב עצמו אבל ליתן בכלי חולבת שרי וכן אם לא היתה הקדרה שנתבשל בה ב"י אף לכתחלה שרי דהואיל והוא נותן טעם לפגם וגם נ"ט בר נ"ט עכ"ל ועיין באורח חיים סימן תנ"ב מדין זה:

עוד כתב כלל כ"ד (דין ו) ותבלין שדכו במדוך של בשר ואח"כ נתנוהו בחלב צריך לשער נגד כל התבלין אפילו לא היה המדוך ב"י עכ"ל ונ"ל טעמו דס"ל דבדבר חריף אינו מועיל נ"ט בר נ"ט כמו שאינו מועיל בו נותן טעם לפגם כמו שיתבאר לקמן סימן קכ"ב (ד"מ אות א) ובתשובת הרשב"א (ח"א) סימן תמ"ט משמע כדברי שכתב שם במעשה שדכו ביצים עם תבלין במדוך חולבת שאינו ב"י ושמו בתרנגולת ופסק דשרי דמשום מעט תבלין שבו לא מיקרי דבר חריף וא"כ הוי נ"ט בר נ"ט ונותן טעם לפגם עכ"ל משמע הא אי הוי דבר חריף אסור וכ"כ ב"י בסימן צ"ו (עמ' תכד ד"ה וכתב בס"ה וד"ה וכתוב) בשם ספר התרומה (סי' נג):

(ב*) ומצאתי הג"ה בשערי דורא (סי' נו ס"ק ב) בשם מהרא"י דהכי נהיגין:

(ב) ואני אומר כי ניים ושכיב אמר להאי מילתא דמאי אבל בעל התרומה כתב כו' שהרי גם הסמ"ק לא אמר אלא דלכתחלה אסור להעלותן בקערה כדי לאכלן עם חלב אבל אם כבר העלה פשיטא שמותר לכתחלה לאכלן עם חלב דהא לא פליג על הגמרא דקתני דמותר לאכלן בחלב ומותר לכתחלה משמע ועוד דא"כ מ"ש בשם הסמ"ק דבין נצלה בין נתבשל דוקא דיעבד אבל לכתחלה לא וכו' סותר דבריו הראשונים שכתב בשם הסמ"ק לחלק בין צלייה לבישול אלא על כרחך צריכין למימר דהא דאינו מחלק בין צלייה לבישול היינו לענין שלכתחלה אסור לעשות על מנת לאכלו בחלב אבל אם כבר עבר פשיטא דיש לחלק בין בישול דמותר לאכלו ובין צלייה

דאסור לפי סברת הסמ"ק וכ"ה בהדיא בהגהות סמ"ק (סיי ריג אות ח) וא"כ מאי אבל בעל התרומה דכתב. וכבר כתבתי לעיל סימן צ"ד (אות ו) דאע"ג דדעת הסמ"ק להתיר בנתבשלו מכל מקום מחמיר לכתחלה בנתבשלו משום הואיל ויש מחמירין וכן פסק באיסור והיתר הארוך כלל ל"ד (דין ד - ה) דלכתחלה יש להחמיר אפילו בבישול אמנם בדיעבד יש לסמוך אדברי המקילין אפילו בצלי עכ"ל ונ"ל דמכל מקום בדגים שעלו בקערה שלא נתבשלו ולא נצלו מותר אף לכתחלה לאכלן בחלב דבהא לא מצאנו מאן דפליג :

(ג) במרדכי (דף תשל"ח ע"ג) (סיי תשי) כתב כספר התרומה וכן הסכים הר"ן דף (תשי"ט ע"ב) (מא. דיבור ראשון) וכן פסק מהרא"י בפסקיו סימן צ"ז דאנו נוהגין כספר התרומה וכן פסק בארוך כלל ל"ד (דין טז) וכתב שם (דין יז) דה"ה אם הדיח קערות של בשר ושל חלב בכלי ראשון דאסור ודוקא שהדיחן בפעם אחת אבל בזו אחר זו אם היו יפים בלא שומן שרי דהוי נ"ט בר נ"ט דבדיעבד שרי עכ"ל :

(ד) וכל זה הוא ג"כ באיסור והיתר הארוך כלל ל"ד (דין יב ויד) :

(ד*) וכן פסק הארוך כלל ל"ד (דין יט) :

(ה) ואני כתבתי למעלה סימן ס"ח (אות ט) דאנו נוהגין היתר בכלי שני בדיעבד וכן פסק בהגהות שערי דורא (סיי נז ס"ק ו הא' ד"ה ועוד) דבכלי שני יש להתיר וכתב דלכן טוב ליזהר תמיד שלא יתן הקערות תחלה באותן כלים שרוחץ אותן מתוכן אלא נותן המים תחלה ואחר כך נותן הקערות לתוכן דהוי כלי שני עכ"ל ועוד כתב שם דאם עירה על קערות של בשר ושל חלב נאסרו דאנן סבירא לן עירו כלי ראשון אמנם באיסור והיתר הארוך כלל ל"ד (דין יח) כתב דאף על ידי עירו שרי דודאי עירו כלי שני אלא שאנו מחמירין בו להחשיבו ככלי ראשון ודוקא כדי קליפה כדין תתאה גבר ודוקא קילוח הראשון שיורד מן כלי ראשון אבל לאחר שהוריקו על הכלי לומר שפליטת אותם המים יוצא מכלי אחד ויבליע בכלי אחר זה לא אמרינן דמיד שנחו המים על הכלי הוי כלי שני ושוב אין מבליע ולא מפליט ואין להחמיר אלא בדבר שנהגו עלמא איסור ולכן אפילו כל הכלים מלוכלכים בכהאי גוונא שרי עכ"ל :

עוד כתב בארוך שם (דין טו) דאין חילוק בין הדיח קערות עם קערות או כפות עם כפות ולא אמרינן דכפות אין תשמישן אלא בכלי שני ולא בלעי דחיישינן דילמא השתמש עלייהו בכלי ראשון וכן מה שקורין בל"א טעלר עכ"ל ומיהו נ"ל שאם ברי לו שלא השתמש עם הכלי תוך מעת לעת אלא בכלי שני דאינו אוסר כנ"ל והוא פשוט :

עוד שם (דין יא) דאע"ג דהיורה אינה בת יומא והקערות בת יומן נוהגין שלא להשתמש באותן מים כלום דהואיל ואינו מאכל אלא מים גרידא הוי לכתחלה ואסרינן הואיל ובלוע מאיסור פגום עכ"ל :

כתב בהגהות שערי דורא (ד"ה שאלתי) אם נמצאת קערה של איסור או של בשר תוך קערות של חלב ולא ידעינן אי הודחה בהן או לא יש להתירן דלא מחזקינן איסורא דילמא הודח בהן בכלי ראשון עכ"ל:

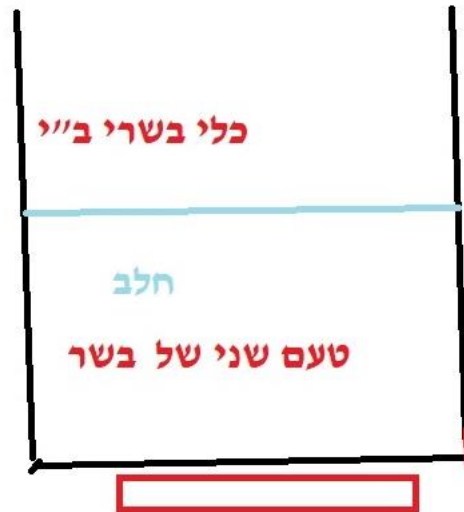
(ו) ובארוך (כלל לד דין יג) כתב דכן נוהגין אפילו אם אינן ב"י אין אנו מתירין עד שיאמר ברי לי שלא היה מלוכלך עדיין עכ"ל ונראה דדוקא אם הדיחן בכלי ראשון עצמו אבל אם עירו עליהן אין לחוש דהא יותר מזה מתיר בארוך בעירווי כמ"ש לעיל (אות ה):

(ז) ובהגהות שערי דורא (סי' סא ס"ק ח ד"ה פסק) מיהו בדיעבד שרי דלא מחזקינן איסור עכ"ל מהרא"י ז"ל וכ"ה בארוך כלל מ' (דין טז ויז) ושם דוקא כותח שהיא עבה וניכר אם ניתזו ניצוצות במלח אבל חלב צלול שרי לכתחלה ואפילו בכותח אינו אסור אא"כ הכלים מגולים עכ"ל:

(ח) ובארוך (כלל מ דין יח) ובשערים דמהרא"י ז"ל (שער כב) כתוב בשם אור זרוע (הל' בב"ח סי' תסח) דאפילו בבשר בחלב יש להחמיר לכתחלה עכ"ל:

(ט) וצ"ע הואיל ומהרא"י מביא דברי אור זרוע (שם) בשערינו (שם) משמע דס"ל דהכי נקטינן לכתחלה:

שאלות לעיון:

אם נט בר נט מותר מדוע אסור לבשל חלב בכלי בשרי ב"י, הרי טעם הבשר שנבלע בחלב הוא טעם שני של בשר?

ועוד כיון שטעם כעיקר מן התורה כיצד מחשיבים את הטעם הבלוע בדג כטעם שני הרי מה שבלוע בכלי הוא כבשר ממש ומה שבלוע בדג הוא טעם ראשון?

שתי תשובות בראשונים: תוס נט בר נט דאיסורא אסור, רק בנט שלישי נחשב נט בר נט.

הקדמה:

רש"י, רמב"ן, ר"ן: נט בר נט הוא בטעם שלישי, ואפילו כשהשלישי דאיסורא.

אין בב"ח נאסרים אלא כשאוסרים זה את זה.

תוס': נט בר נט הוא בטעם שני ואפילו בנתבשלו, טעם הבא מן הממש לא מקרי נט בר נט. טעם

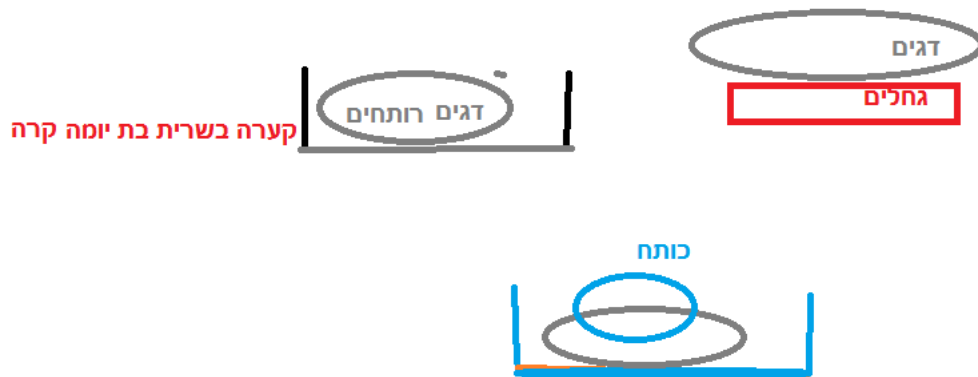
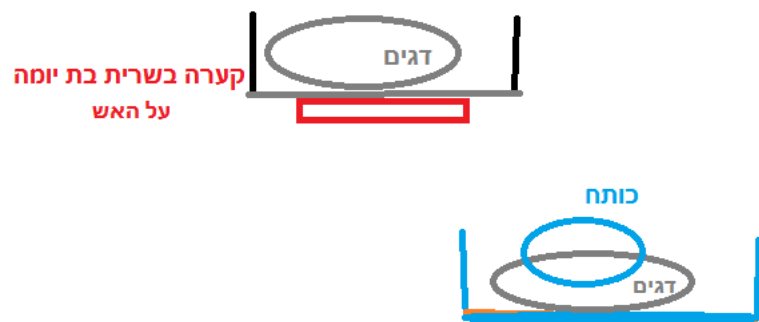
שני דאיסורא אסור כיון שלא עמד בהיתר להתבטל בהיתר קודם שיחול בו שם איסור.

רא"ש: יש לחלק בין עלו לנתבלשו. בעלו די בטעם שני דהיתרא אבל בנתבשלו צריך טעם

שלישי דהיתרא. אבל בנצלו שהוא טעם שני בבישול אסור. ואין זה כרמב"ן והר"ן שטעם

שלישי מותר אפילו באיסור בין בנתבשלו בין בניצלו, אלא שלסה"ת והרא"ש צריך טעם שלישי

של היתר רק בבישול ולא בצליה.

1. אדם צלה בשר על שיפוד חמץ בן יומו קודם פסח. האם מותר לאכול הבשר בפסח? ויזרע יצחק עמ' שז: אם נומר שחמץ היתרא בלע. לריב"ן, סה"ת, הרא"ש אסור משום שבצליה לא אומרים נט בר נט. אבל לתוס' והרמב"ן לכאורה מותר ויש לדחות כי לתוס' מותר כי יש שני נט היתר לכן מותר אבל לרמב"ן רק אם יש שלושה נט יש להתיר לכן לשיטתו אסור לאכול הבשר בפסח.

2. האם מותר להגעיל כלים חלביים ובשריים נקיים וב"י יחד?
3. מה הדין אם שניהם אינם בני"י.
4. מה הדין אם אחד אינו בני"י.
5. מה הדין אם אחד אינו נקי?
6. מה הדין לשטוף כלים בשריים וחלביים לא נקיים באותו כיור מתחת לברז מים חמים?

דעת התוספות

תוספות אוסרים הגעלה של כלי בשרי לתוך כלי חלבי בני"י משום שני טעמים: **תוספות חולין קיב**. ... וקערות שמשתמשין בהן בשר שהודחו במחבת של חלב בכלי ראשון **ושניהם בני יומן**, יש לאסור אפילו אם נאמר לאו דוקא עלו אלא אפילו נתבשלו **אם השמנונית בעין** על הקערות, דהוי כסכין שלא נתקנח דאסר בקונטרס ללשון אחר. **ואפילו אין שמנונית בעין** אסור דהקערות **נוגעות במחבת ונפלט** טעם מזה לזה והוי טעם שני באיסור, ועוד דלא דמי כלל

לדגים שעלו בקערה, דהא כשהטעם שני של בשר ושל חלב נכנס במים מיד נאסרו המים וחוזרין ואוסרין הקערות והמחבת, ואם האחד אינו בן יומו אז אותו שהוא בן יומו מותר. הטעם הראשון שמשום נגיעה צריך ביאור שהרי ק"ל שאין העברת טעמים מכלי לכלי ללא מים. וצ"ל שכיון שיש מים בסביבת המגע בין הכלים יש העברת טעמים (פמ"ג) נ"מ: אם אינם נוגעים:

מהר"ם: בא"ד ואם הא' אינו בן יומו אז אותו שהוא בן יומו מותר. הלשון אינו מדוקדק, דהא לפי הדין נראה דגם אותו שאינו בן יומו נמי מותר, משום דכיון שהא' אינו בן יומו לא נקרא טעם שני באיסור ולא נאסרו המים, דהא הטעם של הבשר או של החלב הוא פגום.

הערך השולחן (ס' צב אות ח) כתב דדברי מהר"ם ליתא, דאותו שאב"י אסור מטעם שנוגע באותו שהוא ב"י ובולע ממנו.

ראש יוסף (חולין ע' קמא ד"ה וראיתו לברכת הזבח): ... ומה בכך שהמחבת נוגעת בקערה, סוף סוף עדיין היתר הוא, וכי מבשל אח"כ חלב בההיא מחבת אמאי אסור, דנ"ט בר נ"ט הוא.

מחלוקת ראשונים

ספר התרומה סימן סא: ... וכן קערות שאכלו בהן רוטב רותח של בשר היום והודחו במים רותחים במחבת חולבת שאינה בת יומא, הקערו' פשיטא שמותרי' שלא קלטו רק טעם חלב מכלי שאינו בן יומו שהוא לפגם, אבל המחב' נמי מותרת לבשל בה חלב עוד, משום ג' נ"ט בר נ"ט מן הבשר בקערה ומשם במים ומן המים במחבת ואכתי היתר הוא כיון שאינה בת יומא. ודוקא כשהקערות מקונחות שאין מלוכלכות מן המרק של בשר קודם שהודחו במחבת, דאז ליכא רק פליטת טעם של היתר, וכן הדין אם הוא אפכא קערות חולבות בנות יומן והן מקונחות מחלב והדיחן במחבת שאינה בת יומא מבשר. **ומכל מקום יש לחוש** לפי שהביצים והקערות והירק והקטנית נוגעות למחבת ומן המחבת גופא נכנס הטעם בביצים ובקערות ולא מן המים, א"כ אין כאן רק שני נותני טעם, ואמר נצלו לא. **מיהו כיון דאיכא מים בכלי**, רוב הטעם מתפשט במים ושרי. ואם כן גם המחבת חולבת היא בת יומא כמו הקערות של בשר הן בני יומן, **פשיטא דהכל אסור דטעם אותן קערות של בשר נפלט במים, וטעם המחבת של חלב נפלט במים אם כן מיד נאסרו המים משום בשר וחלב שבהן**, וכי חזרו ונבלעו במחבת וקערות אסרו הכל.

נראה שספר התרומה אינו חושש לטעם של נגיעת הכלים אלא לטעם שהמים נאסרים.

חידושי הרמב"ן חולין קיב. - כתב בעל התרומות (סא) ז"ל קערות שהודחו במחבת חולבת במים רותחין ושתיהן בני יומן פשיטא דהכל אסור, דטעם בשר שבקערות נפלט במים וטעם חלב שבמחבת נפלט במים ומיד נאסרו המים משום בשר וחלב שבהם, וכי חזרו ונבלעו במחבת ובקערות אסרו הכל. ואני אומר אשתבוש כהני, דהיינו דגים שעלו בקערה מותר לאכלן בכותח ממש, דקערה היינו קערה, מים רותחין שפלטה בהן היינו דגים, מחבת חולבת היינו כותח, כשם שהדגים מותר לאכלן בכותח כך המים האלו מותר ליתן אותן בין בכותח בין בפליטת חלב שבמחבת, ודבר ברור הוא. ואף על פי שהסכמנו לפרש דשלשה נותני טעמים בעינן, כאן נמי שלשה נותני טעמים הם, בשר בקערות קערות במים מים בחלב, ולא אמרינן חלב שבמים נתערב עם טעם שני של בשר שבהן, כשם שאין אמרינן בדגים דטעם החלב שבכותח נבלע בדגים ויהא אוסרן, וכן בדין לפי שאין בשר שבדגים או במים אוסרין עד שיתערבו עם החלב ויתנו טעם זה בזה, שאין בשר בחלב אוסר לעולם אלא בנותן טעם, הלכך הווי להו טעם שלישי והכל מותר.

הר"ן דוחה את הרמב"ן ומסכים לסה"ת משום שני טעמים :
ר"ן מא. ... וכתב בספר התרומה ... וכתב עליו הרמב"ן ... ונמשכו לדעתו הבאין אחריו הרשב"א ז"ל (פו.) ואחרים. ותמיהני עליהם שאני רואה דברי בעל התרומה ז"ל נכונים וברורים, ולא דמי כלל לדגים שעלו בקערה, דהתם הכותח לא קבל טעם כלל מטעם ראשון דהיינו הקערה אלא מן הדגים דהווי טעם שני, אבל כאן טעם החלב הנפלט לתוך המים מקבל טעם מטעם הבשר ראשון שבקערות, דמאן לימא לן שלא יתערבו פליטת הבשר ופליטת החלב בעצמן שלא באמצעות המים, הילכך לא הווי נ"ט בר נ"ט אלא נותן טעם ראשון הוא שנותן טעם בחלב, הילכך לא דמי כלל. ועוד דמאי דשרינן נ"ט בר נ"ט לאו משום דסברינן שאין הטעם הראשון מתפשט והולך עד השלישי, דא"כ אפילו בשאר איסורין נימא הכי למאן דלית ליה חתיכה עצמה נעשית נבלה, ואנן לא שרינן אלא בבשר בחלב וכיוצא בו דהווי שני נותני טעמים של היתר, הילכך דוקא כשטעם שני עמד בהיתר בלא תערובת חלב, אבל כאן שטעם שני לא עמד בפני עצמו כלל אלא תכף שבא לעולם נתערב בטעמו של חלב, מסתברא ודאי דאסור וכדברי הרב בעל התרומה ז"ל.
גם הר"ן לא הזכיר את הטעם של נגיעת הכלים. ונראה נ"מ בין שני הטעמים : אם הכניס כלי בשרי בן יומו בקדרה פרווה עם מים רותחים והוציאה ולאחר מכן הכניס קדרה חלבית נקיה ב"י. לטעם הראשון יש לאסור ולטעם השני מותר.

חידושי אנשי שם : יש לחלק בין טעם שנבלע לבין טעם מה שנתערב. בדג הטעם נבלע אבל במים לא שייך נבלע אלא מתערב.

רא"ש כט : וקערות שנשתמשו בהן בשר שהודחו ביורה חולבת ושניהם בני יומן, הווי ליה נ"ט בר נ"ט, הבשר בקערה והקער' במים ועודנו היתר עד שיתערב באותן המים טעם החלב הנפלט

מן היורה. ולפירוש ריב"ן דאסר נתבשלו אסורות הקערות והיורה, ולי נראה דאף לריב"ן הכל מותר דלא אסר נתבשלו אלא לאכלן בכותח שטעם שני של הבשר נ"ט לתוך ממשות של חלב, אבל הכא שטעם שני של הבשר שבתוך המים אין נ"ט לתוך ממשות החלב אלא מתערב עם טעם שני של החלב שבתוך המים, **נראה שהמים מותרים והכל מותר**. אמנם יש לאסור מטעם אחר לפי שכשמדיחין קערות **נדבק בהו שמנונית של המאכל**, ונוגע ביורה ונאסרה היורה מממשות הבשר שנכנס בה, והכל אסור.

הרא"ש מתיר אם הקערות נקיות וב"י. ומתיר אף לדעת ריב"ן. אלא שלמעשה הוא אוסר כי עצם הדחת כלים היא בכלים שאינם נקיים ולכן יש כאן ממשות ולא טעם. יתכן נ"מ בהגעלת כלים שבד"כ הכלים נקיים ואף אם הם בני"י מותר להגעיל אותם יחד. וצ"ע אם הרא"ש מתיר לכתחילה או רק בדיעבד.

שערי דורא נז : ... אבל אם המחבת חולבת והקערות של בשר **שניהם בני יומן**, פשיטא **שהכל אסור** אם הן על האש והיד סולדת בהן במים. והטעם, **דטעם הקערות של בשר נפלט במים וגם של חלב מן המחבת נפלט במים**, אם כן נאסרו מיד המים משום בשר בחלב, וכי חזרו ונבלעו במחבת ובקערות נאסרו הכל.

שערי דורא נז : ... **קערות שאכלו בהן רוטב של בשר רותח היום**, והודחו במים רותחין שהיד סולדת בו, במחבת חולבת שאינה בת יומא אפילו בכלי ראשון, הקערות פשיטא שמותרות שלא קלטו רק טעם חלב מכלי שאינו בן יומו שנותן טעם לפגם, וגם המחבת מותרת לבשל בה חלב עוד אחר הדחה זו משום **דיש בה ג' נותני טעם בר נותן טעם**, תחילה מן הבשר בקערה ומשם במים ומשם במחבת, ואכתי היתר גמור הוא כיון שאינו בן יומא.

השערי דורא אינו חושש לנגיעה ולכן מתיר לגמרי אם אחד אינו ב"י. ובהגהות מתיר אף אם נגעו. הגהות שערי דורא נז ו: וכן הדין בקערות של בשר בת יומא שהודחו במים רותחין בכלי ראשון עם קערות חולבות שאין בת יומא. אף על פי שהקערות חולבות נוגעות במחבת בקערות של בשר, כולן מותרים דקודם שנגעו זה לזה חמין היו במים אם כן נותן טעם כו'.

ההלכה לפי הש"ע

טור סימן צה : קערות של בשר שרחצו אותם ביורה חולבת והיא על האש, או אפי' אינה על האש והמים חמין שהיד נכוית בהן, כתב **בסה"ת** אם הקערות והיורה שניהן בני יומן הכל אסור, אפי' היו הקערות מקונחות יפות שאין שום שומן דבוק בהן, אבל אם אין היורה בת יומא מותר ובלבד שיהיו הקערות מקונחות יפות שאין שומן דבוק בהן. וא"א הרא"ש ז"ל מתיר אפי' הן שניהן בת יומן, וכתב אמנם יש לחוש לפי שכשמדיחים קערות נשאר השומן ממה שאכלו בהן דבוק בהן ונוגע ביורה, ונאסר היורה מממשות הבשר שנכנס בה והכל אסור, **הלכך אין להתיר עד שיאמרו ברי לי שלא היה שום שומן דבוק בה**.

ב"י : כתב בספר התרומה (סי' סא) אם הקערות והיורה שניהן בני יומן הכל אסור וכו'. כ"כ **סמ"ג** (לאוין קמ וקמא) **וסמ"ק** (סו"ס ריג בהג"ה אות ט) **ושיעורי דורא** (סי' נז), והוא מדברי **התוספות** (קיא: סוד"ה הלכתא), משום דלא דמי לדגים שעלו בקערה דשאני הכא שהקערות נוגעות במחבת ונפלט טעם מזה לזה והוי טעם שני באיסור, ועוד דהא כשהטעם שני של בשר ושל חלב נכנס במים מיד נאסרו המים וחוזרין ואוסרין הקערות והמחבת. וכתב הר"ן ... **והרא"ש** (כט) כתב ...

בדק הבית: ולענין הלכה כיון שהאחרונים (נראה שכוונתו לרא"ש ולטור) מסכימים להתיר ומסתבר טעמייהו, הכי נקטינן.

ב"י: והיכא דאחד מהן אינו בן יומו נתבאר יפה בדברי **שערי דורא** (סי' נז) ... וכתוב בהגהות **שערי דורא** (סי' ו)...

סימן צה סעיף ג: קערות של בשר שהודחו ביורה חולבת בחמין שהיד סולדת בהן, אפילו שניהם בני יומן, מותר, משום דהוה ליה נותן טעם בר נותן טעם דהתיירא. והוא שיאמר ברי לי שלא היה שום שומן דבוק בהן. ואם היה שומן דבוק בהן, צריך שיהא במים ס' כנגד ממשות שומן שעל פי הקערה.

ש"ך ט: שניהם בני יומן מותר. היינו בדיעבד, אבל לכתחלה אין להדיחן אפילו להמחבר, וכמ"ש המחבר בא"ח סי' תנ"ב ס"ב, דיש ליזהר מלהגעיל כלי בשר וכלי חלב יחד א"כ אחד

מהם אינו בן יומו, וכ"כ הטור לקמן סי' קכ"א אם מגעיל כלי של בשר לאכול בו חלב או איפכא צריך שלא יהא בן יומו עכ"ל, והיינו לכתחלה כמ"ש הב"ח והדרישה שם. וכ"פ הפר"ח יא.

ש"ך י: ואם היה שומן דבוק בהן כו'. פי' אפי' היה רק שומן דבוק באחד מהן הכל אסור, לפי שטעם שני מיד נ"ט לתוך ממשות ולא הוי נ"ט שני בהיתר, וגם השומן נוגע בכלי השני ונאסר הכלי ושוב נאסר הכל. ולפי' אפי' אם היה אחד מהן אינו ב"י והשומן דבוק באותו שאינו בן יומו הכל אסור, אבל אם השומן דבוק באותו שהוא בן יומו אותו שהוא בן יומו מותר ושאינו בן יומו אסור, כ"כ מהרא"י בהגהת ש"ד והרב בת"ח שם ד"י.

ההלכה לפי הרמ"א

דרכי משה ג: **במרדכי** (סי' תשי) כתב כספר התרומה וכן הסכים הר"ן דף (מא.) וכן פסק מהרא"י דאנו נוהגין כספר התרומה, וכן פסק בארוך כלל ל"ד (דין טז). וכתב שם (דין יז) דה"ה אם הדיח קערות של בשר ושל חלב בכלי ראשון דאסור, ודוקא שהדיחן בפעם אחת, אבל בזו אחר זו אם היו יפים בלא שומן שרי דהוי נ"ט בר נ"ט דבדיעבד שרי.

לא כ"כ מובן לי היתר זה. שהרי אם זה מדין שבמים מתערבים ולא נבלע טעם הבשר לכאורה גם בזא"ז מתערבים שני הטעמים יחד ואוסרים המים. אבל לטעם השני של הר"ן יש להתיר כארוך. וזה מכתבנו לעיל שנראה נ"מ בין שני הטעמים של הר"ן לעיל: אם הכניס כלי בשרי בן

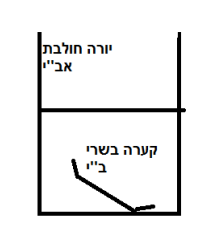
יומו בקדרה פרווה עם מים רותחים והוציאה ולאחר מכן הכניס קדרה חלבית נקיה ב"י. לטעם הראשון יש לאסור ולטעם השני מותר.

דרכי משה ה : ... עוד כתב בארוך (דין טו) דאין חילוק בין הדיח קערות עם קערות או כפות עם כפות, ולא אמרינן דכפות אין תשמישן אלא בכלי שני ולא בלעי, דחיישינן דילמא השתמש עלייהו בכלי ראשון, וכן מה שקורין בל"א טעלר עכ"ל. ומיהו נ"ל שאם ברי לו **שלא השתמש עם הכלי תוך מעת לעת אלא בכלי שני** דאינו אוסר כנ"ל והוא פשוט. כתב עוד שם (דין יא) דאע"ג דהיורה אינה בת יומא והקערות בת יומן, נוהגין **שלא להשתמש באותן מים כלום**, דהואיל ואינו מאכל אלא מים גרידא הוי לכתחלה ואסרינן, הואיל ובלוע מאיסור פגום.

סימן צה סעיף ג: ... הגה: ויש אוסרים אפילו אין שומן דבוק בהן, אלא א"כ אחד מן הכלים אינן בני יומן מבליעת כלי ראשון, ואז כל הכלים מותרים והמים נוהגין בהן איסור לכתחלה. אבל אם שניהם בני יומן, והדיח אותן ביחד בכלי ראשון, הכל אסור. והכי נוהגין, ואין לשנות ...

ש"ך יג: מבליעת כלי ראשון. וכתב האו"ה דאין חילוק בין הדיח קערות עם קערות או כפות עם כפות או טעלי"ר עם טעלי"ר, ולא אמרינן דמה **שתשמישו בכלי שני** אינו אוסר עכ"ל. ונ"ל דדוקא

מן הסתם דחיישינן שמא השתמש בכף או בטעלי"ר בכלי ראשון, וכמו שחיישינן בכה"ג לענין הגעלת כלים וצריכין כולם הגעלה בכלי ראשון, **אבל אם ברי לו שלא נשתמש בכף או בטעלי"ר רק בכלי שני תוך מע"ל ודאי אינו אוסר בדיעבד**, והכי נהוג עכ"ל ת"ח שם דין י"ג, והב"ח השיג על דברי הרב אלו ע"ש. אף כי דבריו נראין מ"מ נראה שגם הוא מסכים שאם ברי לו שלא נשתמש בכף או בטעלי"ר בכלי ראשון או בעירו מע"ל, אינו אוסר בדיעבד והוא פשוט. וכ"פ הפר"ח טו.

ט"ז ט : ואז כל הכלים מותרים. אותו שהוא בן יומו מותר דהא פגם הוא מקבל, ואותו שאינו בן יומו גם כן אינו נאסר מן אותו שהוא בן יומו, דנותן טעם בר נותן טעם הוא ועדיין היתר הוא, אף אחר שנכנס לתוך זה הכלי מאחר שאינו בן יומא ממילא אין שם איסור עליו, **ע"כ מותר אפילו לטעם הא' של התוספות דלעיל שנוגעות במחבת כו'.** ולפי מ"ש רמ"א בסי' צ"ד סעיף ה' לאסור הכלי שאינו בן יומו משום חומרא, היה לו לכתוב גם כאן כן דחד טעמא הוא, ונראה דדוקא התם ס"ל שיש להחמיר משום מראית עין לפי שמערין המאכל לתוך הכלי שהוא כמין שהוא בן יומו מ"ה יש לאסור הכלי שאינו בן יומו, וזה אינו שייך כאן כן נ"ל כוונת רמ"א.

ז"צ כט : ואנו אין לנו אלא ס' מרן ז"ל, ואפי' שניהם ב"י הוי נ"ט בני"ט דהתירא ומותר. אבל מ"מ המחמיר תע"ב שהאוסרים הם רבים ... וכ"כ רבינו חיד"א בשיו"ב אוה ג משם הרב בית יאודה ז"ל דהמנהג כמרן ז"ל, מ"מ הנזהר בזה תעב"ט.

אם הודחו בכלי שני

הגהות שערי דורא סימן נז ח : ... ועוד שאלתי ממהר"ש אם בודאי הודחו ביחד איך יש לעשות. והשיב לי שיש לחקור אם הודחו בכלי ראשון אז הוי הדין נמי כמו לקמן גבי מחבת, דהיינו בכלי

ראשון ואסר. או **אם בכלי שני הודחו** מותרים אפילו שניהם בני יומן. רק שלא **שפכו מן הכלי הראשון על הקערות**, דזה מיקרי נמי כלי ראשון והיה לו דין מחבת. ולכן טוב ליזהר תמיד שלא יתנו הקערות תחילה באותו כלי גדול שרגילין להדיח בו ואחר כך ישפכו המים עליהם, אלא ישפכו המים תחלה בכלי גדול ואחר כך יתנו הקערות לתוכו ואז איקרי כלי שני.

משמע מדבריו אפילו לכתחילה מותר

ב"י: ומ"ש רבינו שרחצו אותן ביורה חולבת והיא על האש, או אפילו אינה על האש והמים חמין שהיד נכזית בהם, היינו לומר **דאם אין היד סולדת בהם** אין שם רותח עליהם, ונראה שאע"פ שהיא על האש נמי אם אין היד סולדת בהם שרי.

ואם עירה המים בכלי שני חולב ואח"כ נתן שם קערות של בשר, לדברי האומרים שאין מפליט אלא חום של כלי ראשון מישראל שרי אף על פי שהיד סולדת בו. אבל להרשב"א דחום דכלי שני מבליע ומפליט ואפילו אין היד סולדת בו כמ"ש רבינו בסימן ק"ה, משמע דהכי נמי נאסר. ומצאתי **בהגהות שערי דורא** (סי' נז ס"ק ה) ... דנהי נמי דכלי שני מבליע בכלי חרס מכל מקום אינו מפליט ממנו.

דרכי משה ה: ואני כתבתי למעלה סימן ס"ח (אות ט) דאנו נוהגין היתר בכלי שני בדיעבד, וכן פסק **בהגהות שערי דורא** (סי' נז ס"ק ח) דבכלי שני יש להתיר, וכתב דלכן טוב ליזהר תמיד שלא יתן הקערות תחלה באותן כלים שרוחץ אותן מתוכן, אלא נותן המים תחלה ואחר כך נותן הקערות לתוכן דהוי כלי שני ...

סימן צה סעיף ג: ... הגה: ... ודוקא שהודחו ביחד ובכלי ראשון, אבל אם הודחו זה אחר זה, או בכלי שני אפילו ביחד, הכל שרי ...

ט"ז יא: אבל אם הודחו זה אחר זה. אפילו בכלי ראשון דזה הוי נ"ט בר נ"ט כיון שלא נתערבו הטעמים.

ט"ז יב: או בכלי שני כו' הכל שרי. **פירוש אפילו אם היו מלוכלכות כמ"ש אח"כ גבי עירווי**, וכל שכן הוא דהא עירווי חמור מכלי שני לדידן. **ומהרש"ל** בפ' כל הבשר סי' ס"ד חולק על זה וכתב דאם היה שם לכלוך מבשר וחלב אסור אפילו בכלי שני, דיש לחוש דהלכלוך יתמחה בתוך המים ויהיו נחשבים כגוף האיסור ... ע"כ דבריו. ולע"ד **נראה להכריע בזה** למעשה **דבעירווי יש לאסור שניהם אם היה שם שיורי מאכל משניהם**, ואם הא' מלוכלך והב' נקי אזי נאסר הנקי, **אבל בכלי שני אין אוסר שיורי מאכל כיון דקי"ל כלי שני אפ"י היד סולדת בו לא מבליע ולא מפליט כמ"ש בת"ח כלל נ"ז ...**

אם עירה מכלי ראשון של בשר

סימן צה סעיף ג: ... הגה: ... ואם עירה מכלי ראשון של בשר על כלי חלב, דינו ככלי ראשון ואוסר אם היה בן יומן ...

ט"ז יג: דינו ככלי ראשון. **יש להקשות הא הוה נ"ט בר נ"ט ונראה**

דכיון שאנו אוסרים לעיל כיש אוסרים שהביא רמ"א סעיף זה מטעם דהוה כטעם בשר וחלב מעורבים יחד והיינו כיון ששני הטעמים מתערבים בכלי אי' (וחנ"נ) [והכי נמי] דומה לזה שאנו חושבים קילוח הערוי כאלו הוא בכלי שמערה ממנו וע"כ אוסר את הכלי שהוא מערה עליו כיון שגם הוא בן יומו אבל אם זה הכלי שמערה עליו אינו בן יומו לא נאסר דלא גרע מההיא שכי בסמוך דהכלי מותרים אם אחד אינו בן יומו כן נ"ל.

אם עירה מים רותחים שאינן של בשר ולא של חלב על כלים של בשר ושל חלב ביחד

דרכי משה ה : ... ועוד כתב בהגהות **שערי דורא** (ס"ק ח) דאם עירה על קערות של בשר ושל חלב נאסרו, דאנן סבירא לן עירווי ככלי ראשון. אמנם באיסור והיתר הארוך כלל ל"ד (דין יח) כתב דאף על ידי עירווי שרי, דודאי עירווי ככלי שני אלא שאנו מתמירין בו להחשיבו ככלי ראשון, ודוקא כדי קליפה כדין תתאה גבר ודוקא קילוח הראשון שיורד מן כלי ראשון, אבל לאחר שהוריקו על הכלי לומר שפליטת אותם המים יוצא מכלי אחד ויבליע בכלי אחר זה לא אמרינן, דמיד שנחו המים על הכלי הוי כלי שני ושוב אין מבליע ולא מפליט ואין להחמיר אלא בדבר שנהגו עלמא איסור, ולכן אפילו כל הכלים מלוכלכים **בכהאי גוונא שרי** עכ"ל: ...

סימן צה סעיף ג: ... הגה: ... אבל אם עירה מים רותחים שאינן של בשר ולא של חלב על כלים של בשר ושל חלב ביחד, ואפילו שומן דבוק בהם, הכל שרי, דאין עירווי ככלי ראשון ממש שיעשה שהכלים שמערה עליהם, יבלעו זה מזה...

ש"ך יט: שאינן של בשר ולא של חלב. כגון מקדרה חדשה או שלא נשתמש בה רק ירקות וכיוצא בהן או שאינה בת יומא.

ש"ך כ: דאין עירווי ככלי אי' ממש כו'. קשה לי, דהא משמע מדברי הרב בהג"ה סי' ס"ח ס"י דעירווי מבשל כדי קליפה, וכ"כ בת"ח כלל ל"ג ד"ב. וצ"ל דס"ל להרב דנהי דמבשל כ"כ שהתרנגולת מפליט ומבליע, מ"מ הכלי שהוא קשה אינו בולע, דאינו מפליט ומבליע כאחת בכלי שהוא קשה. אכן לענין דינא נראה כמ"ש בהגהת ש"ד סי' נ"ז בשם מהר"ש דנאסרו דכיון דקיי"ל דעירווי מבשל, וכמו שיתבאר בסי' ק"ה ס"ק ד', אי"כ חשיב כבישול ממש ומבליע אפילו בכלי ... ואו"ה דהתיר אפילו שומן דבוק בהן היינו משום דאזיל לטעמיה דס"ל דעירווי אינו מבשל ולא מפליט ומבליע אפ"י כדי קליפה, אלא בולע כדי קליפה קודם שמצננו וכמבואר בדבריו להדיא, אבל למאי דקיי"ל דעירווי מבשל כדי קליפה נראה כמו שכתבתי. מיהו היכא דהם נקיים ודאי יש להתיר מטעם נותן טעם בר נותן טעם וכדמשמע מדברי מהרש"ל ...

פרי חדש יז: ואם עירה כו' דינו ככלי ראשון ואוסר כו' אבל אם עירה כו' הכל שרי. אני תמה עליו דבתר איפכא קאזיל, דבדבר שהוא פשוט התירו אסר, ודבר שפשוט איסורו התיר. שהרי בדין עירה מכלי של בשר על כלי חלב פשוט התירו לדעת רוב הפוסקים משום דהוה ליה נותן טעם בר נותן טעם דהתירא, ואף על גב דאיכא מאן דמחמיר בדגים שנתבשלו הרי איהו גופיה פסק לעיל דבדיעבד מותר בכל ענין, ולאסור הכלי הוי דיעבד ויש לנו לסמוך בפשיטות על דעת

המתירין, וכמו שכתבתי בס"ק ו' שכן דעת האחרונים ז"ל בזה. **ודין עירה מים רותחים על כלים של בשר ושל חלב** דהכל שרי הוא יותר תמוה, שהרי הוכחנו לעיל בסימן ס"ח (ס"ק יח), דערוי לפחות מבשל כדי קליפה וכל שכן שמפליט ומבליע, וא"כ אפילו שהכלים יהיו מקונחים יפה, אם הם בני יומן, הרי המים מפליטים מהם הבלוע בהם ונאסרים המים לשיטתו שפוסק הפך דעת המחבר בדין קערות, וחוזרים המים ואוסרים הכלים והוי דומיא דרישא, וכל שכן אם יש שומן דבוק בהם דאז פשיטא שנאסרים המים לכולי עלמא ונבלעים בכלים ואוסרין אותם, ואם הוא כלי איסור דלא שייך ביה נותן טעם בר נותן טעם דהיתרא, אפילו נקי אסור מפני שמפליט ומבליע אף בכלים, וכן דעת מהרש"ל בפרק כל הבשר (סימן סד) וכן עיקר. ודלא כהש"ך (ס"ק כ) שמיקל בדין זה במקום הפסד מרובה וליתא.

ז"צ לד: בהגה אבל אם עירה מים רותחין וכו' על כלים של ב"וח ביחד ואפי' שומן דבוק בהם הכל שרי וכו'. דין זה צ"ע, ועל כן אין לסמוך על דין זה. אלא י"א דכל ששומן דבוק בהם נאסרו הכלים כד"ק, ואף אם כלים של ב"וח שאי מהם נקי ואי מלוכלך, הכלי שהוא נקי אסור וגם הכלי שאינו נקי נאסר, וזהו דוקא בהפסד מועט אבל בהפ"מ יש להקל, ש"ך סק"ך חו"ד חי' סק"יט. וי"א דהכל אסור אפי' בהפ"מ, פר"ח סק"יז כרתי סק"יא שפ"ד סק"ך. ויש להחמיר כס' אחרונה.

אם נמצא קערה חולבת בין כלי בשר

הגהות שערי דורא סימן נז ח: שאלתי את מהר"ש, לפעמים מוצאין קערה אחת של איסור או של חולבת או של בשר בין קערות אחרות, ואין אנו יודעים אם הודחו יחד או לא איך לעשות. והשיב לי דזה יש להתיר מטעם דאמרינן במסכת נדה בפ"ק (ד.) אין מחזקינן טומאה ממקום למקום, ג"כ אין מחזקינן איסור ממקום למקום, כלומר לא אמרינן כמו שאנו רואין שהוא עתה ביחד כך יש לחוש שמא הודחו ביחד, אלא אמרינן עתה באה בין הקערות ומותר. ... ועוד יש להתיר בקערה של איסור יותר מבקערה של היתר שהוא של חלב או של בשר כו', משום דסתם כלי גוים אינן בני יומן. ועוד יש להתיר מטעם ספק ספיקא כדפרישית לעיל בהגה המתחלת פעם אחת כו'.

סימן צה סעיף ג: ... הגה: ... ואם נמצא קערה חולבת בין כלי בשר, לא חיישינן שמא הודחו ביחד בדרך שנאסרים.

ט"ז יד: לא חיישינן שמא הודחו כו'. באו"ה כתוב אפילו אם רגילין באותו בית להדיח בכלי ראשון, מותרין מכח ספק ספיקא שמה לא הודחו עמהם את"ל הודחו שמא לא היתה בת יומא.

ז"צ לו: זהו אפי' לסי מור"ם ז"ל דלסי מרן ז"ל אפי' אם הודחו יחד מותר כמ"ש לעיל. ומיהו אם הכלים מלוכלכים או אפי' איכא כלי אי שהוא מלוכלך אסורים אפי' לדעת מרן ז"ל, דהשתא ליכא אלא ספק אי ספק הודחו ביחד או לא חודחו, דסי ב"י או אינו ב"י ליכא, דבשומן אין חילוק בין ב"י לאב"י, ומשום הכי הכלים אסורים. פר"ח סק"יח מנ"י כלל נח סוף סק"כט.